

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІКИ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

(назва навчальної дисципліни)

Освітні, педагогічні науки

(назва освітньої програми)

Рік навчання **2024-2025**, семестр **3**

Форма навчання: *очна (денна, вечірня), заочна*

Галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність

**011 Освітні, педагогічні
науки**

(шифр, назва)

Освітній рівень

**Третій (освітньо-науковий)
(доктор філософії PhD)**

Кафедра
та викладач

Кафедра *педагогіки*

Викладач/викладачі: **Кушнірук Світлана Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки**

Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ImbZUMkAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

E-mail: s.a.kushniruk@npu.edu.ua

Лінк на курс в Moodle: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=9307>

**I. Основна
мета/цілі навчання**

полягає в формуванні у майбутніх здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії PhD цілісної системи знань щодо наукових засад, предмета, структури, провідних тенденцій розвитку загальної педагогіки, теорії і практики освіти й виховання особистості, основ шкільного менеджменту, історії освіти та педагогіки; уміння мислити педагогічними категоріями, аналізувати процеси та явища педагогічної теорії і практики, досягненні професійної педагогічної компетентності.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна обов'язкова

Цикл спеціальної підготовки

III. Обсяг навчальної дисципліни		Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
	Кількість кредитів		3
Загальна кількість годин		90	90
Лекційні заняття		20	6
Семінарські/практичні заняття		24	6
Самостійна робота		46	78

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні основи педагогічної теорії і практики у період глобальних змін

Тема 1.1. Парадигмальні напрями розвитку педагогіки в умовах освітньої глобалізації.

Глобалізація та інтернаціоналізація освітніх процесів. Світовий освітній простір. Педагогіка як науковий напрям. Трансформування психолого-педагогічного знання у світовому освітньому просторі. Поняття «освітня парадигма» та її трактування в сучасних наукових дослідженнях. Предмет, об'єкт і функції педагогіки; основні категорії педагогіки; освітній процес як цілісність. Система педагогічних наук, зв'язок педагогіки з іншими науками. Розвиток предметної галузі педагогіки. Реформування сучасної системи освіти, її інтеграція у європейський освітній простір. Андрагогічна, акмеологічна, комунікативна, компетентнісна моделі. Основні поняття: компетенція, компетентність. Компетентність як результат освіти. Концепція ключових компетентностей. Актуальність нової парадигми освіти.

Поняття про методологію педагогіки; система методів і методика педагогічного дослідження. Перспективи розширення зони вивчення педагогічних явищ з використанням мультимедіа та цифрових освітніх технологій.

Тема 1.2. Професійна готовність та адаптація суб'єктів освітнього процесу до нових умов. Особливості педагогічної діяльності.

Професійна готовність педагога до нових викликів і вимог освіти. Функціональна готовність педагога до професійної діяльності у період воєнних дій та пандемії. Професійна адаптація педагога до нових освітніх вимог та викликів XXI століття. Первинна та вторинна професійна адаптація викладача до діяльності в період трансформації. Чинники готовності до здійснення ефективної професійної діяльності. Сутність педагогічної діяльності. Сфера педагогічної діяльності. Структура педагогічної діяльності. Види педагогічної діяльності. Загальні тенденції розвитку змісту педагогічної діяльності (педагогічної підготовки) в Україні та країнах Європейського Союзу.

Тема 1.3. Нові психолого-педагогічні тенденції розвитку суб'єктів освітнього процесу в період глобальних змін

Педагогіка, андрагогіка, герогогіка – єдина система. Реалізація Концепції освіти впродовж життя в освітньому просторі університету. Неперервність освітніх процесів. Андрагогіка – освіта дорослих. Андрагогічний підхід в системі вищої освіти.

Проблема мотивації навчання студента в освітньому процесі ЗО. Гейміфікація освіти. Особливості роботи когнітивної сфери особистості у нормальних та ненормальних умовах функціонування особистості. Загальна порівняльна характеристика роботи когнітивної сфери холерика, сангвініка, флегматика та меланхоліка у нормальній та критичній ситуації існування. Труднощі переробки та засвоєння інформації в умовах стресу та дезадаптації. Порушення пізнавальної активності в умовах стресу.

Тема 1.4. Посткризова педагогіка.

Поняття кризи в освіті: причини та наслідки. Визначення посткризової педагогіки. Теоретичні основи посткризової педагогіки. Основні концепції та підходи. Принципи відновлення освітнього процесу. Вплив кризових ситуацій на освіту. Психолого-педагогічні аспекти. Соціальні та економічні виклики. Методи та стратегії посткризового навчання. Гнучкість та адаптивність освітніх програм. Інноваційні методи навчання в посткризовий період. Роль цифрових технологій у відновленні освіти. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу. Перспективи розвитку посткризової педагогіки. Стратегії довгострокової стійкості освітніх систем.

Модуль 2. Генеза й еволюція української і світової освіти XVI – початку XXI ст.

Тема 2.1. Освіта, виховання, педагогічна наука у XVI-XVIII ст.

Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження (XVI-XVIII ст.). Історична зумовленість українського Ренесансу. Видання Острозької друкарні. Герасим Смотрицький – перший ректор Острозької школи. Виникнення в Руській державі книгодрукування. Школа на Правобережній Україні. Школа на Лівобережній Україні. Відкриття середніх учбових закладів – колегіумів: Харківського, Переяславського і Чернігівського (XVIII ст.). Школа і педагогіка в Західній Європі (XVII – поч. XVIII ст.). Становлення педагогіки як науки. Початок систематизації педагогічних знань. Педагогічні ідеї В.Ратке, Я.А. Коменського, Джона Локка, Ж.Ж.Руссо та ін.

Тема 2.2. Особливості педагогічної традиції в Україні і світі XIX – початку XX ст.

Освітні концепції I пол. XIX ст. Започаткування обов'язкової загальної, початкової освіти (друга пол. XIX ст.). Тенденції вітчизняної освіти і педагогічного пошуку в контексті філософії освіти I пол. XIX ст. в Україні. Відкриття університетів та їх вплив на загальноосвітній стан і національно-освітній процес в Україні.

Загальна і професійна освіта. Започаткування і розвиток педагогічної підготовки при університетах і гімназіях. Особливості педагогічної традиції в Україні II пол. XIX – початку XX ст. Зарубіжна і вітчизняна освіта і педагогіка II пол. XIX – початку XX ст.

Освіта і педагогічна думка в період визвольних змагань українського народу (1905-1920 рр.). Ідея створення рідної національної школи. Перший статут Української учительської спілки. Освіта в Україні за часів Центральної Ради, Гетьманату та Директорії.

Тема 2.3. Нова, новітня історія України.

Освіта і педагогіка в новітні часи (1917-1945). Процеси українізації суспільного життя, освітньої галузі України. Роль В.Затонського, М.Скрипника у відродженні української школи. Проблема підготовки вчителя. ІНО. Київський ІНО. Етапи становлення. Вітчизняна педагогічна наука. Педагогічні погляди Г. Вашенка.

Школа, освіта й педагогічна наука в Україні у 60-х-70-х роках XX століття.

Педагогічна концепція гуманістичної орієнтації В.О. Сухомлинського. Педагогічна спадщина С.Чавдарова, М.Грищенка, О.Руська, С.Литвинова, Г.Костюка, В.Смаля та ін. Освітні інновації. Реформа 1984р. Досвід школи О.Захаренка.

Відродження національної системи виховання, школи і педагогіки в період становлення незалежної України. Нова Українська Школа – масштабна реформа освіти третього тисячоліття (2016). Інтернаціоналізація національних систем освіти.

Модуль 3. Провідні тенденції розвитку дидактики в науково-теоретичному і практичному вимірах.

Тема 3.1. Предметне поле дидактики. Актуальні проблеми розвитку сучасної дидактики

Об'єкт і предмет дидактики в дискурсі сучасної соціокультурної ситуації; функції дидактики; основні категорії дидактики; основні віхи становлення дидактики.

Наукові напрями розроблення проблем дидактики у дослідженнях українських дидактів. Новітній український вимір. Характеристика основних видів та концепцій навчання. Нові тенденції у програмованому навчанні. Стили навчання. Основні закони і закономірності навчання. Загальне поняття про принципи навчання як категорію дидактики. Система принципів навчання. Принципи і правила навчання, їх співвідношення.

Персоналізація навчального процесу. Адаптація навчання під індивідуальні особливості учня: темп навчання, інтереси, здібності. Дистанційне та змішане навчання в умовах пандемії та війни. Використання цифрових технологій у навчанні EdTech (освітні технології): інтерактивні платформи, VR/AR, навчальні ігри. Гейміфікація: використання ігрових елементів для мотивації учнів. Інтеграція STEAM-освіти STEAM. Проектне навчання, в якому учні розв'язують реальні проблеми. Соціально-емоційне навчання (SEL). Популяризація екологічного навчання в Україні, інтеграція теми сталого розвитку в освітні програми. Перехід від авторитарної моделі до партнерської педагогіки.

Тема 3.2. Сутність і зміст освіти в Новій українській школі. Освітня традиція та дидактична інноватика організаційних форм, методів, прийомів і засобів навчання.

Загальне поняття про зміст освіти як дидактичну категорію. Нова основа суспільних відносин у сфері загальної середньої освіти відповідно до нормативно-законодавчої база України. Види освіти. Форми здобуття освіти. Забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії учня. Стандартизація змісту освіти.

Поняття про форми організації навчання. Історія розвитку форм організації навчання. Виникнення і розвиток класно-урочної системи навчання, зокрема в Україні.

Матрично-модульне проектування уроку (В.Бондар). Нестандартні уроки, їх класифікація. Нетрадиційні форми уроків із використанням елементів народознавства. Інтегровані уроки. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів на сучасному уроці.

Інші (крім уроку) форми організації навчання в школі.

Методи і прийоми навчання як дидактична категорія. Поняття і функції дидактичних засобів; використання SMART-технологій у навчальному процесі ЗЗСО.

Тема 3.3. Освітні технології, контроль і оцінка якості навчальних досягнень.

Технології навчання в сучасному освітньому просторі ЗЗСО. Виникнення і розвиток сучасних технологій навчання. Особливості особистісно орієнтованих технологій. Ігрові технології навчання Технологія проектного навчання. Історія виникнення технології. Концептуальні положення. Зміст, мета і завдання технології.

Основні види оцінювання результатів навчання учнів. Діагностування навчальної діяльності учнів як складова освітнього процесу.

Тема 3.4. Основи відкритого інклюзивного освітнього середовища.

Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін. Актуальність проблеми інклюзивної освіти та її мета. Основні принципи інклюзивної педагогіки. Національне законодавство в сфері інклюзивної освіти.

Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти. Складові інклюзії. Інклюзивні школи. Роль педагога у впровадженні інклюзивної освіти. Індивідуальний навчальний план, його складові, зміст та функції. Індивідуальна програма розвитку. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Модифікація й адаптація курикулуму.

Модуль 4. Нові тенденції формування громадянсько-патріотичної позиції особистості в контексті педагогічно доцільної партнерської суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу.

Тема 4.1. *Оновлена гуманістична парадигма. Педагогічна україністика.*

Нормативно-законодавча база щодо основних напрямів і змісту виховання дітей та молоді.

Проблеми становлення і розвитку особистості в глобалізованому освітньому просторі. Людина в контексті завдань сучасної української педагогіки. Національна ідентичність. Національне виховання. Виховний ідеал і духовність особистості. Особистісно орієнтоване і особистісно-соціальне виховання. Актуальність понять «виховання», «самовиховання» у творенні особистості. Сутність процесів сучасного виховання. Співвідношення категорій «освіта» і «виховання». Внутрішні й зовнішні суперечності організованих виховних впливів.

Тема 4.2. *Формування світогляду особистості. Громадянсько-патріотична свідомість особистості в умовах глобалізації та цифрової трансформації освіти*

Моральне виховання. Походження моралі. Трагування моралі. Цінності морального виховання. Гуманізм. Національно-патріотичне виховання. Родинне виховання. Валео-екологічне виховання. Концептуальне визначення громадянсько-патріотичного виховання. Формування науково обґрунтованої методології національного виховання. Роль держави у формуванні патріотичної свідомості. Взаємодія закладів освіти, громадських організацій та державних установ у вихованні молоді. Створення національно орієнтованого інформаційного простору. Протидія впливу інформаційної війни та маніпуляціям суспільною свідомістю. Використання методів неформальної освіти для розвитку патріотизму.

Тема 4.3. *Нове педагогічне мислення. Методи, форми і засоби розвитку, самовиховання і саморозвитку особистості.*

Педагогічно доцільні партнерські відносини як фактор гуманізації процесу освіти і виховання. Сучасні виховні системи і технології у досвіді національної системи виховання і зарубіжних освітніх практиках. Поняття педагогічно доцільних суб'єкт-суб'єктних відносин «учитель-учень». Генеза і сучасний стан проблеми. Відкрите виховне середовище. Класифікація педагогічно доцільних суб'єкт-суб'єктних відносин учителів і учнів у теорії й практиці виховання. Методи, форми і засоби виховання. Педагогічний потенціал національно-культурних традицій українського народу. Методи самовиховання.

Тема 4.4. *Педагогічно доцільні партнерські відносини як фактор гуманізації процесу освіти і виховання.*

Сучасні виховні системи і технології у досвіді національної системи виховання і зарубіжних освітніх практиках. Поняття педагогічно доцільних суб'єкт-суб'єктних відносин «учитель-учень». Генеза і сучасний стан проблеми. Відкрите виховне середовище. Класифікація педагогічно доцільних суб'єкт-суб'єктних відносин учителів і учнів у теорії й практиці виховання.

Модуль 5. Організація і управління закладом освіти.

Тема 5.1. Модернізація державно-громадського управління в умовах реформування освітньої галузі в Україні.

Характеристика понять «педагогічний менеджмент», «школознавство», «управління ЗО», «заклад освіти».

Функції педагогічного менеджменту, органи управління освітою. Формування стратегічної рамки (програми) розвитку закладу освіти (ЗО) в умовах європейського вектору розвитку галузі освіти в Україні. SWOT та GAP аналізи діяльності в практиці ЗО.

Інноваційні підходи до управління закладами освіти в умовах сучасних освітніх реформ в Україні. Взаємодія державних органів влади та громадськості в ухваленні управлінських рішень. Децентралізація управління освітою. Можливості залучення додаткового фінансування (гранти, благодійні внески, державно-приватне партнерство). Цифровізація управління освітнім процесом.

Тема 5.2. Методологічні та законодавчо-нормативні засади організації діяльності закладу загальної середньої освіти та управління ним.

Структура закладу загальної середньої освіти. Керівник ЗО, його права та обов'язки. Законодавство України, яке регулює фінансово-господарську діяльність ЗО.

Фінансова автономія та ліцензування освітньої діяльності. Інспектування та акредитація ЗО.

Тема 5.3. Організація освітнього простору та методична робота на засадах автономії закладу освіти.

Освітній простір закладу освіти в умовах демократизації та автономізації управління. Організація методичної роботи в закладі освіти. Зміст методичної роботи в школі. Педагогічний досвід і його види.

Етапи науково-дослідної роботи та педагогічного новаторства. Основні вимоги до оцінювання педагогічних інновацій: обов'язковість їх приведення до єдиного стандарту, розробка єдиних параметрів оцінювання, постановка єдиної мети при оцінюванні.

V. Результати навчання

Інтегральна компетентність: *Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики; застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення в галузі освіти й педагогіки.*

ЗК 1 *Здатність оволодівати загальнонауковими (філософськими) компетентностями, формувати системний науковий світогляд, професійну етику та загальний культурний світогляд завдяки абстрактному мисленню, критичному аналізу, оцінці, синтезу і генеруванню нових та складних ідей.*

ЗК 2 *Здатність здійснювати наукову комунікацію усно та письмово, презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовою європейського простору, демонструвати культуру наукового мовлення, використовувати лінгвістичний інструментарій та встановлювати продуктивні зв'язки для обміну досвідом.*

ЗК 3 Здатність здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел, користуватися бібліотеками (традиційними й електронними), використовувати інформаційні ресурси у відкритому доступі наукометричних баз Scopus та Web of Science.

ЗК 5 Здатність кваліфіковано відображати результати дисертації в наукових публікаціях, презентувати їх на наукових заходах різного рівня, дотримуватися академічної доброчесності, захищати інтелектуальну власність та діяти на основі етичних міркувань.

ЗК 6 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій школі та наукових установах, планувати й проводити навчальні заняття з використанням компетентнісного підходу, застосовувати знання на практиці.

ЗК 7 Здатність проявляти ініціативу, соціальну відповідальність, мотивувати колектив до спільної мети, ефективно працювати в команді, цінувати різноманітність і мультикультурність, усвідомлювати гендерну рівність та рівні можливості.

ФК 1 Здатність застосовувати наукову термінологію педагогічної науки та створювати ієрархічні структури наукових понять; розуміти системні зв'язки та цілісність педагогічних явищ і процесів; відстежувати сучасну нормативно-правову базу освіти та освітню політику України; формувати стратегічне бачення розвитку науки; аналізувати педагогічні явища в історичній ретроспективі; здійснювати компаративний аналіз педагогічних проблем у міжнародному та національному контекстах; інтегрувати інноваційний педагогічний досвід у власні наукові дослідження в закладах загальної середньої освіти та вищої школи.

ФК 2 Здатність до дослідницького навчання; дотримання етичних принципів у професійній взаємодії; розвиток емпатії та поваги до індивідуальних особливостей інших, міжкультурної толерантності.

ФК 3 Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії та ефективної комунікації в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; навички презентації наукових досліджень та ідей; володіння науковим стилем викладу; участь у різних формах професійно-педагогічного і наукового спілкування; встановлення продуктивної співпраці та обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним).

ФК 5 Здатність застосовувати ефективні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів та студентів в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; проектування структури, змісту та процесу проведення лекцій і практично-семінарських занять; навички педагогічного спілкування з учнями та студентами; розвиток вербальної та невербальної комунікації з представниками різних соціальних, вікових, національних та релігійних груп; вирішення педагогічних конфліктів; здатність адаптувати комунікацію до різних цільових аудиторій.

ФК 8 Здатність планувати й організовувати науково-педагогічну діяльність в закладах загальної середньої освіти та вищої школи з урахуванням регіонального контексту; розуміння гносеологічних основ освіти; обґрунтоване застосування наукових методів у власних дослідженнях; вміння адаптувати, модифікувати та створювати дослідницькі методи і технології; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації наукових проєктів.

ФК 9 Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти та вищої школи; володіння методичними основами застосування ІКТ; впровадження сучасних цифрових технологій для вирішення освітньо-наукових завдань, моделювання педагогічних процесів, проведення моніторингу та аналізу експериментальних результатів.

ФК 10 Здатність критично оцінювати та ефективно використовувати технології штучного інтелекту в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти та вищої школи; розуміння можливостей та обмежень застосування штучного інтелекту в педагогічних дослідженнях; вміння інтегрувати інструменти штучного інтелекту у навчальні програми та дослідницьку діяльність; здатність розвивати цифрову грамотність учасників освітнього процесу щодо відповідального та етичного використання технологій ШІ.

ФК 12 Здатність інтегрувати принципи сталого розвитку в освітній процес закладів загальної середньої освіти та вищої школи та наукові дослідження; розуміння глобальних цілей сталого розвитку та шляхів їх реалізації через освіту; вміння формувати екологічну свідомість та соціальну відповідальність у суб'єктів навчання.

ФК 13 Здатність адаптувати освітній процес та науково-педагогічну діяльність до умов військової агресії; розробка та впровадження ефективних методів дистанційного та змішаного навчання в умовах безпекових обмежень; психолого-педагогічна підтримка здобувачів освіти та колег, які зазнали впливу травматичних подій; створення захищеного та психологічно безпечного освітнього середовища.

ФК 14 Здатність розробляти та реалізовувати стратегії відновлення освітньої галузі після воєнних дій; впровадження інноваційних педагогічних підходів для подолання наслідків освітніх втрат; проектування освітніх програм, спрямованих на національно-патріотичне виховання та формування стійкості в суб'єктів навчання; інтеграція міжнародного досвіду постконфліктної відбудови освітніх систем у вітчизняний контекст.

ПРН 1 Демонструє розуміння фундаментальних філософських категорій та їх застосування в освітніх дослідженнях; аналізує освітні феномени через призму різних філософських концепцій; формує власну освітню філософію на основі критичного осмислення історичних та сучасних філософських парадигм; інтегрує філософські методи пізнання у науково-педагогічну діяльність.

ПРН 2 Застосовує сучасні методи планування досліджень; обирає адекватні методи збору та аналізу емпіричних даних; використовує статистичні методи для перевірки наукових гіпотез; інтерпретує результати кількісних та якісних досліджень; розробляє обґрунтовані рекомендації на основі емпіричних даних.

ПРН 3 Використовує наукометричні бази даних та індекси для оцінки наукових публікацій; аналізує імпакт-фактори наукових видань; відслідковує цитованість наукових праць; стратегічно планує публікаційну активність; оцінює якість наукових досліджень за допомогою наукометричних показників.

ПРН 4 Володіє іноземною мовою на рівні, достатньому для фахового спілкування та дослідницької діяльності; читає та аналізує наукову літературу іноземними мовами; представляє результати досліджень на міжнародних наукових заходах; пише наукові тексти іноземною мовою; здійснює міжнародну наукову комунікацію.

ПРН 5 Вільно оперує науковою термінологією педагогічної науки; створює та застосовує ієрархічні структури наукових понять; аналізує педагогічні явища у системному взаємозв'язку; моніторить зміни у нормативно-правовій базі освіти та освітній політиці України; формує стратегічне бачення розвитку педагогічної науки; здійснює компаративний аналіз освітніх процесів у міжнародному та національному контекстах; інтегрує інноваційний педагогічний досвід у власну наукову та практичну діяльність.

ПРН 6 Працювати з різними джерелами інформації. Аналізувати наукові статті у сфері освіти. Використовувати бібліографічні та наукометричні бази даних (Web of Science, Scopus). Відстежувати новітні досягнення у педагогічній науці. Дотримуватись правил цитування та оформлення джерел. Розуміти принципи наукометричних показників (індекс цитування, індекс Хірша, імпаکت-фактор).

ПРН 7 Дотримуватись етичних норм наукової спільноти. Здійснювати відповідальний моральний вибір у професійній діяльності. Усвідомлювати роль викладача у розвитку суспільства та формуванні особистості студента.

ПРН 8 Застосовує різні види історико-педагогічного аналізу у дослідженнях; формує комплексну джерельну базу дослідження; адаптує ідеї видатних педагогів до сучасної освітньої практики; використовує цивілізаційний підхід до аналізу історико-педагогічних явищ і процесів.

ПРН 9 Застосовує інноваційні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності; проектує структуру, зміст та процес проведення різних типів навчальних занять; демонструє високий рівень педагогічного спілкування; ефективно використовує вербальну та невербальну комунікацію; конструктивно вирішує педагогічні конфлікти; адаптує комунікацію відповідно до особливостей різних цільових аудиторій.

ПРН 10 Впроваджує, удосконалює та модернізує виховні системи й технології; аналізує процеси становлення особистості через виховання і самовиховання; проводить діагностику соціокультурного середовища та особливостей виховання на різних вікових етапах; реалізує ціннісно-смысловий підхід до виховання на засадах полікультурності.

ПРН 11 Здійснює систематичний моніторинг власних наукових результатів та педагогічної діяльності; використовує релевантний діагностичний інструментарій для оцінювання експериментальної роботи; проектує індивідуальні траєкторії розвитку суб'єктів педагогічного процесу; критично оцінює наукову і практичну цінність дослідницьких завдань.

ПРН 12 Планує й організовує науково-педагогічну діяльність з урахуванням регіонального контексту; демонструє розуміння гносеологічних основ освіти; обґрунтовано застосовує наукові методи у власних дослідженнях; адаптує, модифікує та створює інноваційні дослідницькі методи і технології; впроваджує ІКТ для реалізації наукових проєктів.

ПРН 13 Ефективно використовує інформаційно-комунікаційні технології в освітній і науковій діяльності; демонструє методичну компетентність у застосуванні ІКТ; впроваджує сучасні цифрові технології для вирішення освітньо-наукових завдань; моделює педагогічні процеси з використанням цифрових інструментів; проводить моніторинг та аналіз експериментальних результатів із застосуванням ІКТ.

ПРН 14 Критично оцінює та ефективно використовує технології штучного інтелекту в освітньому процесі; демонструє розуміння можливостей та обмежень застосування штучного інтелекту в педагогічних дослідженнях; інтегрує інструменти штучного інтелекту у навчальні програми та дослідницьку діяльність; розвиває цифрову грамотність учасників освітнього процесу щодо відповідального та етичного використання технологій штучного інтелекту.

ПРН 15 Дотримується принципів академічної доброчесності у науково-педагогічній діяльності; запобігає плагіату, фальсифікації та фабрикації даних досліджень; правильно цитує та посилається на джерела інформації; формує культуру академічної доброчесності в освітньому середовищі; демонструє розуміння правових та етичних аспектів наукової комунікації.

ПРН 16 Критично оцінює наукові публікації та презентації; активно долучається до міжнародних наукових дискусій; формулює та аргументовано захищає власну наукову позицію; аналізує й синтезує різні теоретичні підходи для вирішення наукових проблем; використовує логічні методи для обґрунтування висновків дослідження.

ПРН 17 Виявляє актуальні дослідницькі задачі в галузі освіти; структурує наукові проблеми для забезпечення розвитку педагогічного знання; формулює дослідницькі гіпотези та пропонує шляхи їх верифікації; визначає перспективні напрями розвитку освітньої галузі.

ПРН 18 Ефективно комунікує з представниками наукової спільноти та громадськістю державною та іноземною мовами; презентує результати досліджень на національних і міжнародних наукових заходах; готує наукові публікації відповідно до міжнародних стандартів; бере участь у міжнародних дослідницьких проєктах.

ПРН 19 Розробляє та впроваджує психолого-педагогічні методи роботи з травмованими учасниками освітнього процесу; інтегрує елементи психологічної підтримки та стресостійкості в освітнє середовище; формує патріотичну свідомість та національну ідентичність у здобувачів освіти; забезпечує безперервність освітнього процесу в кризових умовах.

ПРН 20 Розробляє стратегії відновлення освітньої системи в контексті післявоєнного відродження України; інтегрує міжнародний досвід реконструкції освітньої інфраструктури; впроваджує інноваційні підходи до трансформації освітнього середовища з урахуванням післявоєнних викликів; розвиває міждисциплінарні дослідження з питань відновлення освіти та науки; залучає міжнародну академічну спільноту до процесів відбудови освітньої системи України.

ПРН 22 Формулювати концепцію наукового дослідження та планувати експериментальну роботу. Проводити інформаційний пошук та обробку наукової інформації. Організовувати дослідження педагогічного досвіду. Впроваджувати інноваційні технології в експериментальній роботі.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форма підсумкового контролю – іспит.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Перезарахування окремих тем або модулів дисципліни за умови підтвердження відповідних навчальних результатів, здобутих у межах неформальної освіти (курси, тренінги, семінари, сертифікати тощо): перезарахування здійснюється на підставі поданої документації, яка підтверджує зміст, тривалість і результати навчання, та після оцінки відповідності компетентностей викладачем курсу або уповноваженою комісією, відповідно до Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щоп'ятниці після четвертої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропущені заняття здобувач може в години консультацій; доскласти або перескласти завдання може протягом двох тижнів після заняття, на яких воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (у разі, коли здобувач не має поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Андрущенко, В.П. (2020). Феномен освіти: У 5-ти кн. Кн. 3. Екзистенційний простір освіти: монографія. Суми: Університетська книга. 500 с.
2. Бойко, А.М. (2019). Педагогічна україністика: науково-методичний посібник. Київ-Полтава: Salutis, Ч. 1. 70 с.
3. Бойко, А.М. (2020). Педагогічна україністика: науково-методичний посібник. Київ-Полтава: Salutis, Ч. 2. 84 с.
4. Дем'яненко, Н.М. (2022). Історія педагогіки як методологія сучасного педагогічного знання. *Освітні системи: ретроспектива, інноватика (до 100-річчя Всеукраїнського науково-педагогічного журналу «Рідна школа»)*. Електронний збірник матеріалів наукового онлайн-семінару / за ред. д. пед. н., проф. Дем'яненко Н.М. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 49-54.
5. Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: науково-методичний посібник (2021). / наук. обґрунтування, заг. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 353 с.
6. Ковальчук, В.А. (2023). Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 100 с.
7. Кушнірук, С.А. (2018). Становлення і розвиток категорійно-поняттєвого апарату вітчизняної дидактики (XVII – XX ст.). Частина 1. (XVII – поч. 60- х рр. XX ст.). О.С. Падалка (Наук. ред.). Київ: НПУ. 553 с.
8. Кушнірук С.А, Олефіренко Т.О. (2024) Концептуалізація методології козацької педагогіки: з досвіду Драгоманівського університету. *Молодь і ринок*, № 10 (230).
9. Кушнірук, С.А. (2019). Методологія і методи науково-педагогічної діяльності. Словник-довідник. Київ: НПУ, 169 с.
10. Кушнірук, С.А., Вишківська, В.Б., Шевченко, А.Ф. (2020). Освітній процес і педагогічна практика в задачах і завданнях: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних закладів вищої освіти. К.: НПУ, 243 с.
11. Марцева, Л.А. (2022). Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. Електронні дані. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 150 с.
12. Мишишин, І., & Калагурка, Х. (2023). Маркетингове управління сучасною школою. <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3509>
13. Нова українська школа: поради для вчителя (2017). / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ: «Видавничий дім Плеяди», 206 с.
14. Освіта в реаліях війни: орієнтири міжнародної спільноти : оглядове видання (2022). / Олена Локшина, Оксана Глушко, Аліна Джурило, Світлана Кравченко, Оксана Максименко, Ніна Нікольська, Оксана Шпарик ; за заг. ред. Олега Топузова, Олени Локшиної ; Нац. акад. пед. наук, Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Пед. думка,. 66 с. DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-614-8-2022-55>
15. Романовський, О. Г., Михайличенко, В. Є., & Грень, Л. М. (2023). Педагогіка лідерства: монографія. Харків: НТУ «ХПИ».
16. Сбруєва, А. А. (2021). Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. / А. А. Сбруєва. - Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 319 с.
17. Хмельницька, О. С. (2021). Педагогіка. *Історія педагогіки: навчально-методичний посібник. Переяслав (Київ. обл.): Домбровська ЯМ.*
18. Цифрові інструменти для впровадження STEM-освіти: Методичний посібник (2023). / О.І. Когут, Л.Є. Кривокульський, Н.М. Німко. Тернопіль: ТАЙП, 101с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 2 від 18 вересня 2024 року.